

Հովսեփյան Մ. Մ.
*Տպագիր և հեռարձակվող լրատվամիջոցների
ամբիոնի վարիչ, ք. գ. դ., պրոֆեսոր
Էլ. փոստը՝ mushhov@ysu.am*

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՌԱԳԻՈ. ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄՆ ՈՒ
ՁԱՐԳԱՑՈՒՄԸ
(ՈՒՐՎԱԳԾԵՐ 90-ԱՄՅԱ ՀՈՐԵԼՅԱՆԻ ԱՌԻԹՈՎ)**

Քանալի բառեր՝ Հայաստանի հանրային (հանրապետական) ռադիո, Երևանի պետական համալսարանի տեխնիկական ֆակուլտետ, մասնավոր ռադիոկայաններ, քվային և համացանցային ռադիոհեռարձակում

Արդի փուլում ռադիոյի արդյունավետ գործունեությանն ու հեռարձակմանը նպաստում են նրան բնորոշ մի շարք առանձնահատկություններ՝ օպերատիվություն, ակուստիկ բնույթ, ամենահասուքյուն, մատչելիություն, տեղեկատվության հեռարձակման շառավիղ, որոնք կանխորոշում են ռադիոյի տեղն ու դերը հեռարձակվող լրատվամիջոցների համակարգում:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից կատարված ուսումնասիրությունները վկայում են, որ տվյալ երկրի հասարակական-քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական զարգացումը պայմանավորված է առաջին հերթին զանգվածային լրատվամիջոցների խիտ ցանցով և ազդեցությամբ¹:

Արդի փուլում աշխարհի զարգացած երկրներում նաև ռադիոյի հզորությամբ են որոշում տվյալ երկրի հասարակական-քաղաքական, տնտեսական և սոցիալ-մշակութային զարգացման մակարդակը²:

Ձևավորման և զարգացման պատմական շրջափուլեր անցած Հայաստանի հանրային (հանրապետական) ռադիոն սկզբնական

¹ Տե՛ս UNESCO Statist, PB, Paris, 2010.

² Տե՛ս **Шейн В. Н.**, Современная радиожурналистика. теория и практика, Минск, 2010, էջ 112:

շրջանում մամուլի, այնուհետև հեռուստատեսության, իսկ արդի փուլում համացանցի, մասնավոր և միջազգային ռադիոկայանների հետ մրցակցության պայմաններում դարձել է տեղեկատվության հավաքման, մշակման, տարածման, հասարակական կարծիքի ձևավորման ճանաչված զանգվածային լրատվամիջոցներից մեկը, որն իր տարածման և ազդեցության շառավիղը ձևավորել է դեռևս 20-ական թվականներին: Այն միջազգային ճանաչում ունեցող եզակի ռադիոընկերություններից է, որի հեռարձակման շառավիղը տարածվում է բոլոր մայրցամաքներում և ունի բազմամիլիոն հայ և օտարազգի ռադիոլսարան:

ՀՀ հանրային (հանրապետական) ռադիոյի տեխնիկական և ստեղծագործական հնարավորությունները թույլ են տալիս ռադիոունկնդրին հաշված թույլների ընթացքում տեղեկանալ տեղական և միջազգային ասպարեզում տեղի ունեցող առավել կարևոր իրադարձություններին, դեպքերին և փաստերին:

Համառոտ անդրադարձով արժևորել ենք Հայաստանի հանրային (հանրապետական) ռադիոյի ծավալած ծրագրային քաղաքականությունը՝ ներկայացնելով նրա ձևավորման և զարգացման հիմնական շրջափուլերը:

1. ՀՀ հանրային (հանրապետական) ռադիոյի ձևավորման նախադրյալները և շրջափուլերը

Հանրապետական նշանակության պետական՝ այժմյան հանրային ռադիոկայանը, որը տեղակայված էր երկաթուղային կայարանի վարչական շենքում, իր մոնտաժված ստուդիայից 1926 թ. սեպտեմբերի 1-ին եթեր հեռարձակեց 25 թույլ տևողությամբ առաջին փորձնական ռադիոհաղորդումը: Առաջին հաղորդման տեքստը, ցավոք, չի պահպանվել: Փորձնական հաղորդումների ժամանակ հիմնականում հաղորդվել է ժողովրդական երաժշտություն՝ մայրաքաղաքի լավագույն երգիչ-երգչուհիների մասնակցությամբ, իսկ առաջին ռադիոխոսնակ Գևորգ Քանանյանը, մի քանի անգամ ընդմիջելով, կարդացել է. «Լսեցեք, լսեցեք, խոսում է Երևանի լայ-

նահաղորդ կայանը», և հաղորդել տեղական նշանակության մի քանի լուրեր³։

Իսկ հանրապետության գլխավոր օրաթերթ «Խորհրդային Հայաստան»-ը N 192-ում ուշագրավ փաստեր է տպագրել առաջին ռադիոհաղորդումների մասին։ «Ռադիոգրություն Երևանից» քրթակցության մեջ ասվում է. «Երկու օր է արդեն, որ Երևանի լայնահաղորդ ռադիոկայանը փորձնական աշխատանք է կատարում ինքնուրույն տեղեկություններ հաղորդելու։ Ռադիոկայանից հաղորդված խոսակցությունները, երգեցողությունը և դաշնամուրային ձայնը այլ վայրերում լսվում են շատ պարզ և առանց աղավաղման»⁴։

Հանրապետական նշանակության ձայնային ռադիոկայանի հիմնմանը մեծապես օժանդակել է Երևանի պետական համալսարանը, որի տեխնիկական ֆակուլտետում 1920-ական թվականների կեսերին պրոֆեսոր Ա. Անժուրի ղեկավարությամբ ձևավորվել են առաջին ռադիոխմբակները, Հայաստանի տարբեր շրջաններից և մայրաքաղաքից պարապմունքների հավաքված երիտասարդ ռադիոսիրողների համար կազմակերպվել են հատուկ դասընթացներ։ Կարճ ժամանակում ռադիոսիրողի հատուկ դասընթացն ավարտել են ավելի քան 500 ունկնդիրներ, որոնք մայրաքաղաքում և հանրապետության տարբեր շրջաններում բացել են ռադիոսիրողների խմբակներ՝ ուսուցանելով և նախապայմաններ ստեղծելով Հայաստանում հանրապետական նշանակության ռադիոկայանի հիմնման համար⁵։

Առաջին տարիներին ռադիոկայանի հեռարձակման շառավիղը այնքան էլ մեծ չէր. այն հիմնականում ընդգրկում էր Երևանն ու շրջակա գյուղերը։ Հանրապետությունում գործող ռադիոսիրողների ջանքերով և օժանդակությամբ առաջին իսկ տարում՝ 1927 թվակա-

³ Տե՛ս **Գալյան Մ.**, Ռադիոյի երաժշտական հաղորդումները, Եր., «Ռադիոաշխատող», 1937, թիվ 4-5, էջ 35-36։

⁴ Տե՛ս «Ռադիոգրություն Երևանից», «Խորհրդային Հայաստան», Եր., 3 սեպտեմբերի, 1926։

⁵ Տե՛ս **Գալյան Ա.**, Մի ակնարկ Հայաստանի ռադիոսիրողների շարժման մասին, Եր., «Ռադիոաշխատող», 1937, թիվ 4-5, էջ 32։

նին, ռադիոֆիկացվել է 25 գյուղ, հաջորդ տարին՝ ևս 40-ը՝ ռադիոընդունիչների թիվը հասցնելով 200-ի, որից 80-ը տեղակայված էր Երևանում:

Առաջին տարում դեռևս չկային հաղորդավարներ, այդ պատճառով ռադիոխոսանակի պարտականությունները կատարում էին ռադիոյի աշխատակիցները կամ հաղորդվող հոդվածի, գրույցի կամ քոթակցության հեղինակները: Միայն 1929 թվականից սկսած՝ ռադիոհաղորդումները սկսեցին վարել հաղորդավարները: Հանրապետական ռադիոյի առաջին հաղորդավարներին էին Վերգինե Բարայանը և Գևորգ Քանանյանը:

1929-ի վերջերին հիմնվեց հանրապետական ռադիոկոմիտեն, որն ուներ 12 աշխատակից և տարեկան պատրաստել էր 2160 եթերաժամ ռադիոհաղորդումներ:

1930-ական թվականներին զգալիորեն ընդարձակվել է հանրապետական ռադիոլսարանը: Հաղորդումներ պատրաստելու համար սկսեցին օգտագործվել ռադիոյի ստեղծագործական և տեխնիկական հնարավորությունները: Հանրապետական ռադիոյում պարբերական դարձավ ռադիոռեպորտաժների, ռադիոփոխկանչերի, ռադիոմիտինգների հեռարձակումը⁶: Հանրապետական ռադիոկոմիտեն 1935-37թթ. լույս է ընծայել մասնագիտական երկու ամսագրեր՝ «Ռադիոաշխատող»-ը և «Ռադիոֆրոնտ»-ը: Այս ամսագրերը բանավիճային էին և անդրադարձել են Հայաստանում ռադիոհաղորդումների շառավղի ընդլայնման և ռադիոֆիկացման խնդիրներին:

Ունկնդիրների շրջանակի մեծացմանը նպաստել է պետական քատրոնի, կոմսերվատորիայի, մշակույթի տների ռադիոֆիկացումը, հասարակական վայրերում տեղադրվել են բարձրախոսներ, մշակույթի օջախներում ստեղծվել են «կարմիր անկյուններ», որտեղ բնակչությունը հավաքվել է ունկնդրելու հանրապետական ռադիոյի հաղորդումները⁷:

⁶ Տե՛ս **Ղազարյան Գ.**, Սովետական Հայաստանի ռադիոհաղորդման և ռադիոֆիկացման 10-տարին, «Ռադիոաշխատող», Եր., 1937, թիվ 6, էջ 7:

⁷ Տե՛ս **Տոնիկյան Ա.**, Երաժշտական հաղորդումները երկրորդ տասնամյակի շեմին, «Ռադիոաշխատող», Եր., 1937, թիվ 6:

1930-ական թթ. ձևավորվել են հանրապետական նշանակության ռադիոկայանի հասարակական-քաղաքական, արդյունաբերության և գյուղատնտեսության, երաժշտական, գրական-դրամատիկական, մանկապատանեկան հաղորդումների գլխավոր խմբագրությունները:

1920-30-ական թվականներին հանրապետական ռադիոյում ձևավորված երաժշտական հաղորդումների մի շարք խորագրեր մինչև այժմ չեն կորցրել իրենց արդիականությունը և ուրույն տեղ են զբաղեցնում ռադիոծրագրերի հեռարձակման ցանցում («Հայ քնար», «Հայկական ժողովրդական երգերի ընտրանի», «Պատվերով համերգ»), որոնք տասնյակ տարիներ ռադիոյի մոտ են հավաքել հայկական ժողովրդական երգի սիրահարներին:

Գրական-դրամատիկական հաղորդումները ռադիոյում հիմնվել են 1932 թվականին, որոնք եթեր են հեռարձակվել երեք լեզուներով՝ հայերեն, ռուսերեն, թուրքերեն, մասամբ էլ քրդերեն: Իսկ 1934 թ. ծնվեց առաջին ռադիոթատրոնը՝ Գ. Սունդուկյանի «Պեպո»-ի, «Խաթաբալա»-ի, Ա. Շիրվանզադեի «Պատվի համար»-ի, Ա. Պուշկինի «Հավերժահարս»-ի բեմադրություններով: Խմբագրությունը պարբերաբար ստույղիա է հրավիրել մեր անվանի գրողներին և բանաստեղծներին, որոնք հանդես են եկել իրենց ստեղծագործությունների կատարմամբ: Ռադիոյի մշտական հյուրերն էին Գ. Գեմիրճյանը, Ավ. Իսահակյանը, Ստ. Ջորյանը, Վ. Թոթովենցը և այլք: Խմբագրությունը այդ ավանդույթը շարունակել է հետագա տարիներին՝ պարբերաբար խոսավոռի մոտ հրավիրելով մեր անվանի գրողներին և բանաստեղծներին⁸:

Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին (1941-45թթ.) հանրապետական ռադիոն ապահովել է մշտական, իրադարձային լրատվություն՝ եթեր հեռարձակելով մեծաթիվ հաղորդագրություններ, ռեպորտաժներ, հարցազրույցներ, ակնարկներ: Պատերազմի տարիներին հայրենական ռադիոլրագրության ամենամեծ ձեռքբե-

⁸ Տե՛ս Կարագույան Վ., Ռադիոհաղորդումների բնույթը, «Ռադիոաշխատող», Եր., 1936, թիվ 9-10, էջ 36:

րումներից մեկը զինվորների «խոսող նամակներն» էին, որոնց շնորհիվ հազարավոր մարդիկ գտան իրենց հարազատներին⁹:

Հետպատերազմյան շրջանում հանրապետական ռադիոյում բացվել են նոր խմբագրություններ, ընդարձակվել է ռադիոհաղորդումների հեռարձակման շառավիղը, 1947թ-ից սկսել է գործել տեղեկատվական, երաժշտական երկրորդ ծրագիրը, որի շնորհիվ ստեղծվել են նոր հաղորդաշարեր և ծրագրեր:

Կարևոր էր Սփյուռքի համար տրվող հաղորդումների խմբագրության հիմնումը, որի անդրանիկ թողարկումը հեռարձակվել է 1947թ. հոկտեմբերի 10-ին՝ ժամը 19.00-ին, կարճալիք հատուկ ծրագրով: Մեր հայրենակիցներին ողջունել են Ավետիք Իսահակյանը և Վահրամ Փափագյանը:

«Երևանն է խոսում, Երևանն է խոսում». այսպես սկսվեցին Սփյուռքի համար տրվող առաջին ռադիոհաղորդումները, որոնք արդեն 70 տարի «Եթերային» կամրջի միջոցով հաստատուն կապ են ստեղծել մայր հայրենիքի և աշխարհասփյուռ հայության միջև:

Եթերի բացման առաջին խոսքի («Երևանն է խոսում» նախադասությամբ) պատիվն է ունեցել Հայաստանի ժողովրդական արտիստուհի Հրաչուհի Ջինանյանը:

Անմահ Կոմիտասի «Գարուն ա» երգի՝ հայի հոգու խորքը թափանցող մեղեդու կոչնակներով բացվող հանրապետական ռադիոյի ձայնը շատ արագ հասավ Լիբանանի, Սիրիայի, Իրանի, Քուվեյթի, Թուրքիայի, Եգիպտոսի, Կիպրոսի, Հորդանանի հայ բնակչությանը՝ դառնալով նրա կենցաղի անբաժանելի մասը:¹⁰

Յուրաքանչյուր օր ՀՀ հանրային ռադիոյի Սփյուռքի և արտերկրի համար տրվող հաղորդումների խմբագրությունը 15 լեզուներով 9 ժամ ռադիոհաղորդումներ է պատրաստում արտերկրի և Սփյուռքի մեր հայրենակիցների համար՝ նրանց հաղորդելով Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական, տնտեսական, գիտա-

⁹ Տե՛ս **Маграчев А.**, Радио в годы Великой отечественной войны, Москва, 1980, էջ 50-59:

¹⁰ Տե՛ս **Ոսկանյան Վ.**, Երևանն է խոսում, «Եթերում է Երևանը», Եր., 5 ապրիլի, 1969:

կան և մշակութային կյանքի, մեր պատմության, հայրենիք-Սփյուռք փոխառնչությունների ու դրանց սերտացման կենսական նշանակության մասին:

1950-60-ականներին և հետագա տարիներին հանրապետական ռադիոյի գրական-դրամատիկական և երաժշտական հաղորդումների գլխավոր խմբագրություններում ստեղծվել են մնայուն արժեք ունեցող այնպիսի ձայնագրություններ, որոնք հետագայում դարձան հանրապետական ռադիոյի ձայնադարանի՝ Ոսկե ֆոնդի բաղկացուցիչ մասը, և որտեղ պահվող ձայնագրությունների թիվը երեք տասնամյակ անց հատեց 25 հազարի սահմանը: 1950-ական թվականներին հիմնված «Գրական ընթերցումներ» հաղորդաշարի ավագ սերնդի՝ Հայկուհի Գարագաշի, Վահրամ Փափազյանի, Հրաչյա Ներսիսյանի, Հրաչուհի Ջինանյանի և ուրիշների կողքին հետագայում ձևավորվել է ասումնաբողների նոր սերունդ՝ Խորեն Աբրահամյան, Մետաքսյա Սիմոնյան, Սոս Սարգսյան, Վլադիմիր Աբաջյան, Վերա Հակոբյան, Սիլվա Յուզբաշյան, Սարգիս Նաջարյան և այլք: Իսկ հանրապետական ռադիոյի երաժշտական հաղորդումները դարձել էին յուրատեսակ հարթակ երիտասարդ երգիչ-երգչուհիների համար, որոնք լսարանին հայտնի դարձան հատկապես ռադիոյում կատարած իրենց ձայնագրությունների շնորհիվ՝ Օֆելյա Համբարձումյան, Ռուբեն Մաթևոսյան, Բելլա Դարբինյան, Ռաիսա Սկրտչյան և այլք:

2. ՀՀ հանրային ռադիոյի գործունեությունը նոր ձևավորվող ռադիոշուկայի պայմաններում

Անկախ պետականության հռչակումից հետո հայաստանյան լրատվադաշտում տեղի են ունեցել գաղափարական և կառուցվածքային լուրջ փոփոխություններ: Հատկապես անգմահատելի էին մայր ռադիոընկերության դերն ու առաքելությունը անկախության առաջին տարիներին, երբ Արցախում ընթացող պատերազմական գործողությունների, էներգետիկ ճգնաժամի, հանրապետությունում ստեղծված արտակարգ իրավիճակի պայմաններում աշխատել է

շուրջօրյա, օպերատիվ ռեժիմով և ունեցել ամենամեծ պոտենցիալ լսարանը հայաստանյան ՁԼՄ-ների համակարգում:

1990-ական թվականների կեսերին հանրապետական ռադիոյում ձևավորվեցին հասարակական-քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական, երաժշտական-ժամանցային, երիտասարդական, մանկապատանեկան որակապես նոր հաղորդումներ և ծրագրեր: Կազմվեց լրատվական և վերլուծական հաղորդումների նոր եթերացանց, տեխնիկապես հնարավոր դարձավ եթերը դարձնել «կենդանի», հեռարձակվեցին և այժմ էլ շարունակում են հեռարձակվել հաղորդումներ, որոնք կայուն լսարան ունեն և պահանջված են ռադիոունկնդիրների կողմից:

1990-ական թվականների կեսերին Հայաստանի հանրապետական ռադիոն եթերում այլևս մենաշնորհային վիճակում չէր, նրա հետ սկսեցին հաջողությամբ մրցակցել նոր հիմնված մասնավոր ռադիոկայանները և արտասահմանյան մի շարք հեղինակավոր ռադիոընկերություններ: Հանրապետության խոշորագույն ռադիոկառույցը ոչ միայն ընդունեց մասնավոր և միջազգային ռադիոընկերությունների մարտահրավերն ու մրցակցության պայմանները, այլև ամրապնդեց դիրքերը և դարձավ հայաստանյան ռադիոշուկայի առանցքային դերակատարում ունեցող տեղեկատվամիջոցը:

1995թ. Հայաստանի հանրապետական ռադիոն վերանվանվեց Հայաստանի ազգային ռադիո, իսկ «Հեռուստատեսության և ռադիոյի մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումից հետո՝ 2001-ին՝ Հայաստանի հանրային ռադիո: 2005թ. Հայաստանի հանրային ռադիոն դարձավ Եվրոպայի հեռարձակողների միության լիիրավ անդամ, ձեռք բերեց այդ միության բոլոր նախագծերը հեռարձակելու իրավունք: 2007-ին առաջին անգամ «Արևիկ» մանկական երգչախմբով մասնակցեց և հեռարձակեց «Եվրատեսիլ» մրցույթը:

2018թ. դրությամբ Հայաստանում գործում են 15 մասնավոր, երեք հանրային և երկու միջազգային ռադիոընկերություններ: ՀՀ հանրային հեռուստառադիոընկերության խորհրդի կազմում է ընդգրկված մասն հոգևոր-կրոնական «Վեմ» ռադիոկայանը¹¹:

¹¹ ՀՀ հանրային ռադիոն եթեր է հեռարձակվում առաջին ծրագրով՝ մետրային, արբանյակային, FM 107.6 ՄՀց հաճախականություններով: ՀՀ հանրային ռադիոյի

Արդի փուլում ՀՀ հանրային ռադիոյի հեռարձակվող հաղորդումներից առավել մեծ լսարան ունեն «Ռ-ադիոյուր», «Երևան», «Ապրելու բանաձև», «Հատվող եթեր», «Վերնատուն», «Գանձաբան», «Խոսենք հայերեն», «Չարթուցիչ», «Մեկ գավաթ սուրճ», «Հայ Թեք» և այլ հաղորդումներ:

3. ՀՀ հանրային ռադիոյի արդի փուլը

Արդի փուլում Հայաստանի հանրային ռադիոն իրականացնում է 15 լեզվով, այդ թվում՝ նաև հայերենով, երեք ծրագրերով, օրական 52 ժամ ընդհանուր տևողությամբ հաղորդումների հեռարձակում՝ միջազգային սփռումով: Հանրային ռադիոն միջազգայնորեն ճանաչված միակ ռադիոկայանն է, որն ունի քրդերեն, եզդիերեն, ասորերեն հաղորդումներ: Ունի 6 լեզվով միջազգային համացանցային էջ, այդ թվում՝ նաև ադրբեջաներեն:

Արդի փուլում ՀՀ հանրային ռադիոն մեծապես օգտվում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ընձեռած հնարավորություններից, մասնավորապես համացանցից, թվային ռադիոհեռարձակման և մոբայլ, շարժական հավելվածներից:

ՀՀ հանրային ռադիոյի գործունեության արդյունավետությունն առավել բարձրացավ պաշտոնական մուլտիմեդիա վեբկայքի գործարկումից հետո, որի միջոցով ներկայացվում են «Ռ-ադիոյուր» լրատվական գործակալության ամենօրյա թողարկումները և արխիվացված տարբերակները, այլ խմբագրությունների պատրաստած հաղորդաշարերն ու ծրագրերը: Կայքը մեծապես օգնում է արդյունավետորեն կազմակերպել Մփյուռքի համար տրվող հաղորդումների հեռարձակումը, ամմիջական կապ հաստատել տարբեր գաղթօջախների հետ հատկապես «Կամուրջ» ծրագրի շրջանակներում:

երկրորդ ծրագրով եթեր է հեռարձակվում «Իմ ռադիո» ռադիոկայանը՝ FM 103.8 ՄՀց հաճախականությամբ, իսկ Գյումրիի քաղաքում գործում է մարզային «Շիրակ» հանրային ռադիոկայանը, որը եթեր է հեռարձակվում FM 102.5 ՄՀց հաճախականությամբ: «Վեմ» ռադիոկայանը եթեր է հեռարձակվում FM 91.1 ՄՀց հաճախականությամբ:

ՀՀ հանրային ռադիոյի պատասխանատուները կարևորում են ռադիոունկնդրի հետ ուղիղ կապի հնարավորությունը, մանավանդ որ այն գործում է ակտիվ, բաց մրցակցային դաշտում և բազմաթիվ շահերի բախման միջավայրում, որտեղ հաջողությունն ամրապնդելու համար, ըստ նրանց, մի քանի գործոններ են կարևորվում՝ արդյունավետ կառավարում, միջազգային փորձ և կադրային ներուժ: ՀՀ հանրային ռադիոյի տասնամյակների կուտակած փորձն ու մեդիակառավարման ժամանակակից մոտեցումները հրաշալի արդյունք են տալիս¹²:

2016 թվականին տրվեց ՀՀ հանրային ռադիոյի թվային հեռարձակման մեկնարկը: Պատասխանատուների հավաստմամբ ցանկացած թվային ազդանշան ընդունող ժամանակակից հեռուստացույցով այսուհետ ՀՀ ամբողջ տարածքում հասանելի կլինի նաև ՀՀ հանրային ռադիոն¹³:

Արդի փուլում ՀՀ հանրային ռադիոն մեծապես օգտվում է նաև դյուրակիր, շարժական սարքերի հնարավորություններից, ունի մութայլ հավելված, որի ռադիոունկնդիրների թիվը 3-4 անգամ գերազանցում է համացանցային կայքի միջոցով հեռարձակման լսարանի թիվը:

¹² **Մուրադյան Լ.**, Հանրային ռադիոն հորելյանը նշում է նոր եթերաշրջանով, «Ռադիոլուր» լրատվական գործակալություն, 1 սեպտեմբերի, 2016:

¹³ **Վարդանյան Ա.**, Սա այն հորելյաններից է, երբ շնորհավորանքները վերաբերում են բոլորին. ՀՀ նախագահը՝ Հանրային ռադիոյում, «Ռադիոլուր» լրատվական գործակալություն, 5 սեպտեմբերի, 2016:

РЕЗЮМЕ

Овсепян М. М.

ОБЩЕСТВЕННОЕ РАДИО АРМЕНИИ. СТАНОВЛЕНИЕ И РАЗВИТИЕ

Ключевые слова: *Общественное (республиканское) радио Армении, частные радиостанции, цифровое радиовещание, мобильные приложения радио*

На современном этапе общественное радио Армении осуществляет свое вещание в 15 языках, тремя программами, общей продолжительностью в 52 часов. Общественное радио Армении международно признанная единственная радиостанция, которая вещает на курдском, езидском, ассирийском языках. Общественное радио имеет интернет-страницу на шести языках, в том числе и на азербайджанском.

На современном этапе общественное радио Армении эффективно пользуется возможностями информационных технологий, в частности, интернета, цифровых и мобильных устройств.

SUMMARY

Hovsepian M. M.

PUBLIC RADIO OF ARMENIA: FORMATION AND DEVELOPMENT

Key words: *Public (state) radio, private radio stations, digital radio broadcasting, mobile applications radio*

At the present stage of Public radio of Armenia it carries out its broadcasting in 15 languages, including Armenian, 3 programs of a total duration of 52 hours. Public radio of Armenia is an internationally recognized, the only radio station which broadcasts in the Kurdish, Yezidi, Assyrian. Armenian public radio has the official website, which is reachable in 6 languages, including Azerbaijani. At the present stage of Public radio of Armenia the capabilities of information technologies, particularly Internet, digital and mobile devices are effectively used.